

ROHELISEST MÕTTEVIISIST ja TARBIMISEST

Valikaine „Taaskasutades tulevikku“
4. tund

JÄTKUSUUTLIK ARENG

Jätkusuutlik areng on arengutee, mis rahuldab praeguse põlvkonna vajadused ja püüdlused, seadmata ohtu tulevaste põlvkondade samasuguseid huve (seejuures huvide all on eelkõige mõistetud keskkonda, keskkondlikke ressursse). „Säästev Eesti 21“ (Eesti säästva arengu strateegia)

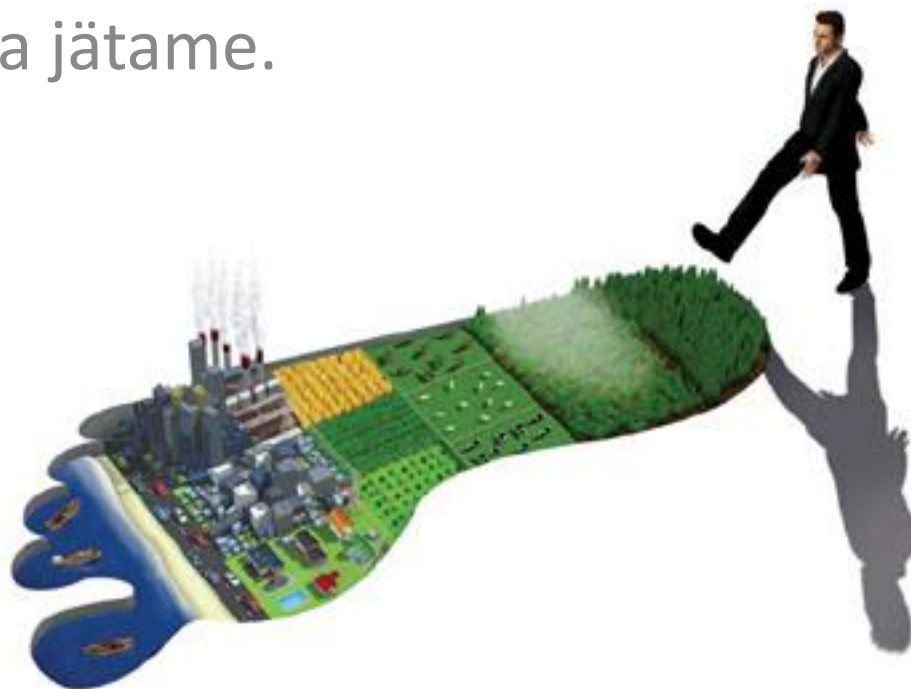
ROHELINE MÕTTEVIIS?

1. Sõltumatuse suurendamine taastumatutest loodusressurssidest
 2. Keskkonnasõbralikult elamine
 3. Mõistlik / keskkonnasõbralik tarbimine
 4. Tarbimise ja jäätmete vähendamine
 5. Taaskasutamine
 6. Ümbertöötlemine
- ...

ÖKOLOOGILINE JALAJÄLG

Ökoloogiline jalajälg mõõdab inimtegevuse mõju Maa ökosüsteemile. Meie kulutused eluasemele, transpordile, toidule ning muudele kaupadele ja teenustele määravad ära kui suure jälje me endast maha jätame.

ÖKOLOOGILINE JALAJÄLG

Ökoloogilist jalajälge väljendatakse globaalsetes hektarites inimese kohta aastas (gha / in a). Üks globaalne hektar on tingühik, mis vastab maakera keskmise bioloogilise tootlikkusega hektarile. St. Maakera viljakas pind jagati ära kõikide inimeste vahel ja arvutati välja, et **keskmiselt on meil ühe inimese kohta 2 hektarit.**

Eesti elaniku keskmine ökojalajälg on **6,4 gha/in a**. See tähendab, et kui kõik elaksid nii nagu meie, oleks meil kolme maakera vaja!

Miks eestlaste ökojalajälg nii suur on? Peamine põhjus seisneb **põlevkivis**, mida Eestis kasutatakse. Põlevkivi on äärmiselt ebaefektiivne ehk selle energeetilisest väärtusest kättesaadav osa jääb maagaasile kahekordselt alla. Suures jalajäljes mängivad oma osa ka meie kliima ning tarbimiharjumused.

Allikas: www.bioneer.ee/eluviis/tarbimine/aid-9107/Mis-on-%C3%B6koloogiline-jalaj%C3%A4lg-

KESKKONNASÕBRALIK TARBIMINE

Keskkonnasõbralik tarbimine tähendab inimese teadlikku valikut võimalikult väikese keskkonnamõjuga kauba või teenuse kasuks, eelistades ökoloogiliste tehnoloogiate kasutamist, pikka kasutusiga, korduvkasutust, soodsaid uuendamise või ümbertöötlemise võimalusi või ühiskasutust.

„Säästva tarbimise käsiraamat“ (Eesti Roheline Liikumine 2004)

TARBIJATE AKTIVISMI LAINED

1. **Koostöövõrgustiku liikumine** väidab, et tarbijatel peab olema kontroll tootmise üle.
2. **Tarbijateadlikkuse liikumine** väidab, et toodete teaduslik testimine annab nende kohta parimat teavet.
3. **Naderism** soovitab, et tarbijad peavad võitlema korporatiivse ahnuse vastu
4. **Uue alternatiivse ning poliitilise aktivismi laine** sooviks on tarbimine täielikult ümber korraldada ja uuesti defineerida, lähtudes eetilisematest ning ökoloogilisematest põhimõtetest.

Tim Lang ja Yiannis Gabriel "The Unmanageable Consumer"

ALTERNATIIVNE TARBIMINE, ROHELINE TARBIMINE, EETILINE TARBIMINE ...

- * Neljanda laine märksõnad on **roheline, eetiline, 3. maailma solidaarsus ja orienteeritus õiglasele kaubandusele.**
- * Tänapäeval täheldatakse uue mõtteviisi erinevate osade koostulemist, need on **loomade heaolu, tervis, toit, eetika, õiglane kaubandus, tööliste õigused** jne.
- * 1980-ndate lõpul tõusis esile „**roheline tarbimine**”.
- * 2000-ndates kerkis esile seni äärealal pesitsenud uus suund: **eetiline tarbimine.**

Allikas: www.bioneer.ee/eluviis/tarbimine/aid-14572/Roheline-tarbimine-t%C3%B5usis-esile-1980ndatel

ÕIGLANE KAUBANDUS

Mida garanteerib Fairtrade märk tootel?

1. Arengumaade väiketalunikud saavad oma toote eest väärilist tasu, mis katab kulud ja võimaldab kehtvat arengut.
2. Istanduste ja tootmisühistute töölised saavad inimväärset palka ja töötavad inimlikes tingimustes.
3. Tootmisprotsessis ei kasutata orja- ega lapstööjõudu.
4. Õiglase kaubanduse lisatulu kasutatakse kogukonna sotsiaalseks arenguks.
5. Tootmisel lähtutakse keskkonnasäästlikest põhimõtetest.

Allikas: www.fairtrade.ee

EETILINE JA VASTUTUSTUNDLIK TARBIMINE

- Vastutustundlik ehk eetiline tarbimine tähendab teadlikkust asjade omavahelistest sidemetest ja meie ostuvalikutega kaasnevast mõjust.
- Ostuvalikud väljendavad kaudselt meie väärtusi ning tarbides erinevaid kaupu ja teenuseid toetame neid tootvate ettevõtete tegevuspõhimõtteid ja tootmismeetodeid.
- Eelkõige tähendab see oma tarbimisharjumuste ümberhindamist ning liigtarbimise vähendamist. Järgmine samm on keskkondlike ja sotsiaalsete kriteeriumite arvestamine ostuvalikute tegemisel. Teadlik tarbija vaatab suuremat pilti ja mõtleb paar sammu ette.

[Kuidas innustada inimesi tarbima eetiliselt ja vastutustundlikult?](#)

EETILISED JA ÕIGLASED RÕIVAD

[Hea kohtingu retsept](#)

TARBIMISE UUED MUSTRID

Swap-O-Matic

The Swap-O-Matic is a unique vending machine that allows users to swap items rather than buy. Its intention is to offer an alternative in today's disposable economy by encouraging communities to trade and reuse items in a fun and exciting way.

3 VÕTMETEGURIT

1. Inimeste teadlikkuse tõstmine tarbimisharjumuste võimalike tagajärgede osas.
2. Inimestes huvi ja soovi äratamine oma valikute tegemisel juhinduda keskkonna säästmisest.
3. Teadvustada inimestele nende rolli selles tootmise-tarbimise põhjus-tagajärg ahelas ning sellest tulenevat vastutust.

3 VÕTMETEGURIT

* Tunne erinevaid tootemärgiseid!

Tuntuimad ökomärgised: www.envir.ee/1177692
www.roheline24.ee/et/tarbimisjuhised/margised

* Mõtle oma peaga, küsi, uuri ja vajadusel kahtle!

* Mõtle ennetavalt tagajärgedele!

HUVITAVAD ALLIKAD

- * Bioneer – säästva eluviisi portaal www.bioneer.ee
- * Epp Petrone „Roheliseks kasvamine” (2007)
- * [Ökojalajälje kalkulaator www.ut.ee/mobility/jalajalg/](http://www.ut.ee/mobility/jalajalg/)
- * Eesti Roheline Liikumine www.roheline.ee
- * Keskkonnateabe Keskus www.keskkonnainfo.ee
- * Teeme ära! www.teemeara.ee/et
- * Tarbijaveeb www.roheline24.ee/et/